

Zbornik radova o sakramentu bolesničkog pomazanja „Sakrament bolesničkog pomazanja“, zbornik, (vlč. Ivica Komadina, Hrsg.; dr. sc. Adolf Polegubić, uredio), Biblioteka „Diaspora croatica“ knj. 26, Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt am Main, 2018., 150 stranica

Iz tiska je izašao 19. po redu Zbornik radova s godišnjih pastoralnih skupova hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnica i suradnika iz zapadne Europe, koje organizira Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta na Majni. U novom Zborniku, u izdanju spomenutog Ureda, predavanja su sa skupa održanog od 9. do 12. listopada 2017. u Vierzehnheiligenu kod Bamberga u Njemačkoj, o temi „Sakrament bolesničkog pomazanja“. Zbornik je uredio dr. sc. Adolf Polegubić. U Zborniku, koji broji 150 str., objavljeni su radovi prof. dr. sc. Ivana Karlića, „Povijest sakramenta bolesničkog pomazanja i koncilsko učenje“, „Teološko-pastoralno razumijevanje sakramenta bolesničkog pomazanja“ i „Pastoralni vid sakramenta bolesničkog pomazanja“ i doc. dr. sc. s. Valerije Nedjeljke Kovač, „Zdravlje i bolest u Bibliji i kroz povijest kršćanstva“, „Zdravlje – najveće dobro današnjega čovjeka i teološko-pastoralna perspektiva“ te prigodni tekst dr. s. Kovač za pokorničko bogoslužje pod nazivom „Učitelju moj, da progledam!“.

Predgovor je napisao delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, u kojem je istaknuo: „Prof. dr. sc. Karlić je u predavanju o povijesti sakramenta bolesničkog pomazanja i koncilskom učenju o njemu nastojao približiti zadanu tematiku na način da bude tumačenje i svojevrсна nadogradnja na ono što se već zna i što se čita o tom sakramentu, bilo u samom Katekizmu, bilo u nekim drugim izvorima. Isus Krist je ustanovio sakrament bolesničkog pomazanja, htijući tako pokazati da nikada nikoga ne ostavlja prepuštena samom sebi, pa ni u bolesti, ni u smrti. Bolesničko se pomazanje u predaji Crkve susreće od najstarijih vremena, ali iz prvih stoljeća Crkve baš i nema mnogo izvora koji bi naširoko tumačili taj sakrament. Ostala su ponajviše pisana svjedočanstva o blagoslovu bolesničkog ulja. Najstariji tekst o uporabi blagoslovljenog ulja nalazi se u *Traditio apostolica* (218. g.) sv. Hipolita. Tu se donosi i formula bla-

goslova ulja, koja ističe oralnu uporabu ulja te ozdravljenje i okrepu kao učinke pomazanja. Drugi vatikanski sabor govori o bolesničkom pomazanju u više svojih dokumenata; preporučuje promjenu naziva: od posljednjeg pomazanja na prikladniji naziv bolesničko pomazanje. Izričito se kaže da sakrament nije namijenjen samo umirućima, nego svim bolesnima. Crkva je, kao sakrament Isusa Krista, dužna brinuti se i za bolesne, te koliko je moguće, pomagati im u fizičkom, psihičkom i duhovnom smislu. Ako je bolest ozbiljnija, kršćanin bi trebao primiti bolesničko pomazanje, sakrament koji bolesnika jača u fizičkom i duhovnom smislu. Naime, nijedna bolest nije isključivo tjelesna, nego svaku fizičku opterećenost prati i opasnost duhovne malaksalosti. U bolesti, vlastitij i tuđoj, doživljavamo što znači trpjeti i biti ispunjen strahom i tjeskobom pred neizvjesnom budućnošću i pred smrću. Bolest je iskušenje za našu vjeru, naše pouzdanje i našu ljubav. Zbog toga je iznimno važno da uvijek iznova valja poučavati vjernike da ovaj sakrament nije nikakva ‚smrtna presuda‘ za bolesnika. Nije dobro lišiti bolesnog vjernika svetih sakramenata i Božje milosti kad mu je najpotrebnija! Ako mu se daju lijekovi, medicinska njega i drugo, treba mu pružiti i mogućnost duhovne pomoći i okrepe.”

Doc. dr. sc. s. Valerija Kovač u svojim priložima ističe kako Biblija polazi od toga da je čovjek Božje stvorenje i da je u trajnom, dijaloškom odnosu sa svojim Stvoriteljem, drugim ljudima i svim stvorenjima. Kao Božje stvorenje čovjek ima izvanredno dostojanstvo, jer je slika Božja, ali je istodobno prolazan i smrtan te podložan grijehu. Biblija govori o konkretnom čovjeku i njegovim životnim situacijama, koje su satkane i od bolesti i ozdravljenja. Prevladavajući je pogled na te stvarnosti teološki, a ne medicinski. Bolest i zdravlje obuhvaćaju čitava čovjeka i njegove egzistencijalne odnose te posebno odnos s Bogom. Različiti su uzroci bolesti: ona može dolaziti od zlih duhova, može biti posljedica grijeha ili pak poslana od Boga. Ozdravljenje je ponajprije Božje djelo. Isusova ozdravljenja nemaju svrhu samo fizički povratak zdravlja bolesniku, nego su znak ovozemaljske prisutnosti eshatološkoga spasenja koje je u konačnici Božji dar. Briga za bolesne od početka je bitni dio kršćanskoga nasljedovanja Isusa Krista te se tijekom povijesti razvijala u svoje institucionalizirane oblike. Bolest i zdravlje povezivali su se i s čovjekovom duhovnom dimenzijom i eshatološkim spasenjem, pa se uz medicinsko liječenje jak naglasak stavljao i na crkveno-liturgi-

jske oblike skrbi za bolesnike te se ističe kako je danas prisutna očita briga čovjeka za svoje zdravlje, koje se nerijetko poima kao najveća vrednota u njegovu životu. Takav apsolutizirajući pristup zdravlju odgovara predodžbama suvremenoga čovjeka o sebi i svijetu u kojem živi. Današnji se svjetonazor može sažeti u tri značajke: ograničenost na ovozemaljski svijet, sakralizacija sebe i otkriće tjelesnosti. U skladu s tim, zdravlje danas zauzima mjesto 'ovostrane religije', a sport i jelo kao sredstva očuvanja i postizanja zdravlja visoko su na cijeni te se u njima nerijetko prakticiraju 'obredi' slični onim religijskima. U biblijsko-kršćanskoj tradiciji zdravlje nema apsolutnu vrijednost, ali predstavlja temeljno dobro, za koje je odgovoran kako pojedinac tako i društvena zajednica, zaključila je s. Valerija.

Izv. prof. dr. sc. s. Nela Gašpar u recenziji je istaknula kako se tijekom povijesti kršćanstva pokraj medicinskog liječenja jak naglasak stavljao i na crkveno-liturgijske oblike skrbi za bolesnike. „Noviji pristupi u pastoralu i crkvenom učiteljstvu uravnoteženo vrednuju i tjelesnu i duhovnu dimenziju zdravlja, bolesti i liječenja. Predavači pastoralnog skupa u predavanjima objavljenima u Zborniku ukazuju da teološko-pastoralni pristup bolesti i ozdravljenju zahtijeva aktualizaciju eshatološke dimenzije odnosa zdravlja i spasenja. Da bi se to ostvarilo, potrebno je poći od biblijske i teološke slike čovjeka kao Božjega stvorenja koje je u trajnome dijaloškom odnosu sa svojim Stvoriteljem, drugim ljudima i svim stvorenjima.”

Izv. prof. dr. sc. s. Marija Pehar je u recenziji je pak istaknula kako sakrament bolesničkog pomazanja u Zborniku prikazan u svojoj biblijskoj utemeljenosti i pastoralnoj usmjerenosti, prateći njegov povijesni razvoj te iznoseći njegovo teološko obrazloženje. „Sva predavanja čine jednu skladnu cjelinu. U njima je primjerno pastoralnim potrebama slušatelja bogat teološki sadržaj izložen jednostavnim jezikom i prilagođen pitanjima koja proizlaze iz konkretnih situacija pastoralne skrbi i zalaganja svećenika i pastoralnih suradnika da vjernicima približe iskustvo Božje snage i kršćanske i ljudske blizine u najtežim trenutcima ljudskog trpljenja i bolesti. U tom smislu Zbornik je značajan i konkretan teološki doprinos veoma teškom i nadasve osjetljivom pastoralu bolesnika, nemoćnih i umirućih. I ne kao manje važno, dragocjeno je istaknuti da ovaj teološko-pastoralni govor o sakramentu bolesničkog pomazanja pazi na konkretnu hrvatsku vjerničku tradiciju, ali poštuje i činjenicu ekumenske zahtjevnosti i osjet-

ljivosti sredine u kojoj egzistiraju i pastoralno djeluju hrvatske katoličke misije.”

Vjerujemo da će i ovaj najnoviji Zbornik naći put do čita-lacke publike u našim misijama i zajednicama diljem Njemač-ke, ali i šire. Kolegama svećenicima i pastoralnim suradnicama i suradnicima preporučujemo ove tekstove za osobno obogaćenje, za kateheze i sve brojnije razgovore o ovoj važnoj temi, ponajpri-je s bolesnim, osamljenim, ostavljenim i zaboravljenim našim vjernicima prvog naraštaja u njihovim skromnim stanovima te u domovima za starije i nemoćne, kao okrjepu i osvježenje u nji-hovoj svakidašnjici, zaključne su riječi delegata vlč. Ivica Koma-dina u predgovoru.